

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Предмет: Извештај комисије о оцени докторске дисертације

Одлуком Наставно-научног већа Економског факултета Универзитета у Крагујевцу, број 888/VI-2 од 30.03.2017. године и Стручног већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, број IV-02-380/27 од 12.04.2017. године, именовани смо за чланове Комисије за писање Извештаја о оцени докторске дисертације под насловом „Теоријско-емпиријска евалуација нове неокласичне синтезе“ кандидата **Владимира Михајловића**.

На основу увида и анализе урађене и предате докторске дисертације, Комисија за писање Извештаја о оцени докторске дисертације и за њену јавну одбрану подноси Наставно-научном већу Економског факултета Универзитета у Крагујевцу следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1.1. Основни биографски подаци

Кандидат Владимир Михајловић је рођен 03.06.1984. године у Краљеву. Основну и средњу школу завршио је у Врњачкој Бањи, са одличним успехом. Економски факултет Универзитета у Крагујевцу уписао је академске 2003/04. Дипломирао је 07.09.2007. године, одбравивши рад на тему „Одрживи туризам и одрживи развој у светлу економских промена“ са оценом 10 (десет) и укупном просечном оценом на студијама 9,03 (девет и 3/100).

Академске 2008/09. године кандидат је уписао докторске академске студије на Економском факултету Универзитета у Крагујевцу, Студијски програм Економија, модул Макроекономија. Све испите предвиђене наставним планом и програмом положио је са просечном оценом 10 (десет). Студијски истраживачки рад (први докторантски колоквијум) одбранио је јуна 2013. године, а Прелиминарни предлог теме докторске дисертације (други докторантски колоквијум) децембра 2013. године. Кандидату је априла 2014. године од стране Наставно-научног већа Економског факултета Универзитета у Крагујевцу одобрен рад на докторској дисертацији, под насловом „Теоријско-емпиријска евалуација нове неокласичне синтезе“. Урађену докторску дисертацију предао је фебруара 2017. године.

Од 01.11.2010. године кандидат Владимир Михајловић је запослен на Економском факултету у Крагујевцу као сарадник у настави, а од 01.11.2012. године као асистент на предметима Економске доктрине и Макроекономска анализа, ужа научна област Општа економија и привредни развој. Од новембра 2012. године изводи вежбе и на наставном предмету Контроверзе у макроекономији, на мастер академским студијама.

Од новембра 2012. године је члан Савета Факултета, а последњих неколико година члан комисије за спровођење пријемног испита за упис на основне и мастер академске студије. Учествоје на пројекту Економског факултета у Крагујевцу, под насловом „Од кризе до економског развоја – савремени изазови у економији и менаџменту“.

Кандидат наводи да је похађао курс „Kyiv International School of Analytics“, који је одржан у периоду 04-11.11.2011. године у Кијеву (Украјина). Рад чији је коаутор („Impact of Technological Innovations on the Competitiveness of Transition Countries“) је саопштен на конференцији која је том приликом одржана („Innovative Development Forecast for National Economies, 2011-2021“) и освојио је прву награду.

Кандидат Владимир Михајловић се активно служи енглеским језиком, поседује почетни ниво знања француског језика и познаје рад на рачунару, у оквиру програмског пакета Microsoft Office, а користи и статистичке софтвере SPSS и EViews.

Сфере научно-стручног интересовања кандидата су: развој економске мисли, макроекономска теорија и политика и примена макроекономских модела.

1.2. Научно-истраживачки рад

У свом досадашњем научно-истраживачком раду кандидат Владимир Михајловић се бавио проблематиком која припада научној области Економија, ужа научна област Општа економија и привредни развој. Резултате истраживања је саопштио у следећим публикованим радовима:

Рад објављен у истакнутом међународном часопису (M22):

1. Marjanović, G., **Mihajlović, V.** (2014), Analysis of Hysteresis in Unemployment Rates with Structural Breaks: the Case of Selected European Countries, *Engineering Economics*, Vol. 25, No. 4, pp. 378-386, ISSN: 1392-2785 [COBISS.SR-ID 513483356]

Рад објављен у научном часопису међународног значаја (M23):

2. Maksimović, Lj., Grbić, M., **Mihajlović, V.** (2012), Impact of technological innovation on competitiveness of transition countries, *Actual Problems of Economics*, 7 (133), pp. 394-403, ISSN: 1993-6788 [COBISS.SR-ID 512960860]

3. Obradović, S., **Mihajlović, V.** (2013), Synchronization of Business Cycles in the Selected European Countries, *Panoeconomicus*, Vol. 60, No. 6, pp. 759-773, ISSN: 1452-595X [COBISS.SR-ID 513275228]
4. Marjanović, G., **Mihajlović, V.** (2016), An analysis of the factors of NAIRU dynamics in selected OECD countries, *Argumenta Oeconomica*, No. 1(36), pp. 87-103, ISSN: 1233-5835 [COBISS.SR-ID 513534300]

Рад објављен у националном часопису међународног значаја (M24):

5. Марјановић, Г., **Михајловић, В.** (2011), Нова неокласична синтеза у макроекономској теорији и политици, *Српска политичка мисао*, Година 18. вол. 31., Институт за политичке студије, стр. 97-114, ISSN: 0354-5989 [COBISS.SR-ID 512702300]

Рад у тематском зборнику националног значаја (M45):

6. **Михајловић, В.** (2013), Утицај примене неолибералног модела транзиције на динамику привредног развоја Србије, У: Максимовић, Љ., Марјановић, Г., Обрадовић, С. (редактори), *Ефекти транзиције и перспективе привреде Србије*, стр. 55-72, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу [COBISS.SR-ID 513089372]
7. Марјановић, Г., **Михајловић, В.** (2014), Запосленост и активне мере политике запошљавања у региону Шумадије, У: Максимовић, Љ., Станишић, Н. (редактори), *Стање и перспективе економског развоја града Крагујевца*, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу [COBISS.SR-ID 513328988]
8. Марјановић, Г., **Михајловић, В.** (2015), Тржиште рада и политика запошљавања у ЕУ и поуке за Србију, У: Јакшић, М., Стојановић Алексић, В., Мимовић, П. (редактори), *Економско-социјални аспекти прикључивања Србије Европској унији*, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу [COBISS.SR-ID 513473628]
9. Марјановић Г., **Михајловић, В.** (2016), Конкурентност радне снаге у Републици Србији, У: Маринковић, В., Јањић, В., Мићић, В. (редактори), *Унапређење конкурентности привреде Републике Србије*, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, [COBISS.SR-ID 513548380]

Рад у водећем часопису националног значаја (M51):

10. Марјановић, Г., **Михајловић, В.** (2012), Савремена анализа монетарне политике применом IS-PC-MR модела, *Економске теме*, 50 (4), Економски факултет, Ниш, стр. 465-485, ISSN: 0353-8648, [COBISS.SR-ID 513024604]

Рад у часопису националног значаја (M52):

11. **Михајловић, В.** (2010), Примена IS-MP-IA модела у савременој макроекономској теорији и политици, *Економски хоризонти*, Год. 12, бр. 2,

Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, стр. 21-38, ISSN 1450-863X, [COBISS.SR-ID 179602700]

12. **Михајловић, В.** (2013), Приказ књиге: „Introducing advanced macroeconomics: growth and business cycles“, *Економски хоризонти*, Год. 15, бр. 1, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, стр. 97-99, ISSN 1450-863X, [COBISS.SR-ID 198004236]

Саопштења са домаћих скупова штампана у целини (М63):

13. **Михајловић, В.** (2010), Подстицање прилива страног капитала као детерминанта привредног развоја Србије, У: Лековић, В. (ред.), *Институционалне промене као детерминанта привредног развоја Србије*, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, стр. 328-338, ISBN: 978-86-6091-028-0 [COBISS.SR-ID 512589148]
14. **Михајловић, В.** (2011), Јачање конкурентности као претпоставка динамизирања привредног развоја Србије, У: Лековић, В. (ред.), *Институционалне промене као детерминанта привредног развоја Србије*, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, стр. 197-209, ISBN: 978-86-6091-028-0 [COBISS.SR-ID 512755292]
15. Марјановић, Г., **Михајловић, В.** (2012), Економска криза и криза економске теорије – контроверзе у савременој економској теорији, У: Лековић, В. (ред.), *Институционалне промене као детерминанта привредног развоја Србије*, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, стр. 27-44, ISBN: 978-86-6091-028-0, [COBISS.SR-ID 512950364]
16. Марјановић, Г., **Михајловић, В.** (2015), Институционалне могућности за запошљавање младих у Републици Србији, У: Лековић, В. (ред.), *Институционалне промене као детерминанта привредног развоја Србије*, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, стр. 279-292, ISBN: 978-86-6091-056-3 [COBISS.SR-ID 513422684]

2. ПРИКАЗ СТРУКТУРЕ И САДРЖАЈ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1. Основни подаци о докторској дисертацији

Докторска дисертација кандидата **Владимира Михајловића**, под насловом „**Теоријско-емпиријска евалуација нове неокласичне синтезе**“, написана је на х_i + 378 страна компјутерски обрађеног текста, формата А4, стандардног прореда и величине слова. У циљу боље прегледности и ефикасније теоријске анализе, рад садржи 48 дијаграма, као и 26 табеларних приказа, којима је постигнута упоредивост и систематизација података и емпиријских резултата. У изради докторске дисертације коришћена је стручна литература релевантна за одговарајућу научну област, махом на енглеском језику, дата кроз 434 библиографске јединице.

Након апстрактa на српском и енглеском језику, докторска дисертација обухвата: *Увод* (5 стр.), четири логички повезана дела: I део: *Тенденције у развоју савремене економске теорије* (44 стр.), II део: *Теоријско-методолошке основе нове неокласичне синтезе* (117 стр.), III део: *Анализа економске политике у оквиру нове неокласичне синтезе* (80 стр.), IV део: *Оцена и критика нове неокласичне синтезе* (95 стр.), *Закључак* (9 стр.), *Литература* (21 стр.) и *Прилог* (7 стр.).

2.2. Предмет, циљеви, хипотезе и истраживачка методологија

Предмет истраживања у докторској дисертацији је теоријска и емпиријска анализа нове неокласичне синтезе, критичко преиспитивање њеног теоријског доприноса и оцена њене применљивости у сфери економске политике. Евалуација нове неокласичне синтезе, као исхода процеса развоја економских идеја у оквиру главног тока економске мисли, извршена је и из угла хетеродоксних теоријских праваца: аустријске школе, пост-кејнзијанизма и бихејвиоралне економије. На бази полазне претпоставке да нова неокласична синтеза представља врхунац у развоју ортодоксне економске мисли, кандидат сучељава теоријске ставове школа унутар и изван главног тока, како би дошао до валидног закључка о њеној оправданости. Овај приступ је применио и у анализи улоге и значаја коју монетарна и фискална политика имају у новој синтези и школама изван главног тока.

У складу са предметом, формулисан је и **основни циљ** докторске дисертације, а то је да се путем супротстављања ставова различитих теоријских праваца, као и емпиријске верификације свих конститутивних елемената нове неокласичне синтезе, испита да ли њен модел функционисања привреде представља врхунац досадашњег развоја макроекономских модела, односно да ли је нова неокласична синтеза највиши стадијум у досадашњем процесу развоја економских теорија. Поред основног циља истраживања, кандидат је утврдио и два специфична циља: да се испита да ли је нова неокласична синтеза довољно комплексна теорија, која може да се примени за моделирање и објашњење тенденција у привреди у различитим околностима, као и да се одговори на питање да ли је, и у којој мери, Велика Рецесија, настала 2008. године, уздрмала теоријске темеље нове неокласичне синтезе, односно колико се модел функционисања привреде у оквиру ове синтезе показао адекватним са аспекта могућности да се њиме предвиде и објасне узроци настанка кризе.

Сагласно утврђеном предмету и циљевима истраживања, у докторској дисертацији су постављене и тестиране следеће научне хипотезе:

Хипотеза 1: Нова неокласична синтеза је највиши стадијум у досадашњем развоју макроекономске теорије.

Хипотеза 2: Аналитичка моћ макроекономских модела нове неокласичне синтезе је у позитивној корелацији са степеном заступљености њених микроекономских основа.

Хипотеза 3: Проширење модела нове неокласичне синтезе анализом и варијаблама везаним за функционисање финансијских тржишта доприноси већој поузданости резултата и предвиђања које даје овај модел.

Хипотеза 4: Модел нове неокласичне синтезе ефикасније репрезентује функционисање развијених тржишних привреда, него привреда бивших транзиционих земаља.

У складу са научним принципима, као и дефинисаним предметом и циљевима рада, тестирање постављених хипотеза је извршено применом квалитативне и квантитативне методологије примерене друштвеним наукама. Квалитативна методологија је коришћена за појмовно одређење и описивање основних елемената у оквиру посматраног проблема, применом дескриптивне анализе. Применом метода анализе и синтезе, кандидат је дефинисао „тврдо језгро“ ставова о новој неокласичној синтези око којих постоји консензус, као и њене конститутивне елементе. Коришћен је и метод компарације, како на теоријском, тако и на емпиријском плану. Применом метода индукције, полазећи од премиса о појединачним елементима нове неокласичне синтезе, кандидат је дошао до ширих закључака о посматраном проблему. Уз индуктивни метод, коришћен је и метод дедукције, како би се, применом на појединачне компоненте нове неокласичне синтезе, испитала исправност формулисаних ширих закључака. Употреба метода апстракције, издвајањем суштински битних елемената нове неокласичне синтезе, учињена је са циљем откривања закономерности у њиховом понашању и међусобним односима.

У домену квантитативне методологије, кандидат је у раду применио различите математичке и статистичке методе. Математички методи су коришћени за извођење релација између посматраних варијабли. Примењени су и различити статистички методи: проста и вишеструка регресија, векторска ауторегресија, модел корекције равнотежне грешке, параметарски и непараметарски коефицијенти корелације, тестови стационарности временских серија, као и Холдрик-Прескот филтер. Циљ примене статистичких метода била је анализа одабраних конститутивних елемената нове неокласичне синтезе: карактера незапослености и присуства хистерезиса, фактора *NAIRU* стопе и одрживости новокејнзијанске варијанте Филипсове криве. Њиховом применом добијени су резултати познатог нивоа статистичке значајности, важни са аспекта формулисања валидних закључака. Кандидат је у истраживању користио секундарне податке из база података и периодичних публикација водећих међународних економских и финансијских институција (Светска банка, *OECD*, Међународни монетарни фонд, Европска комисија). Такође, за обраду података и спровођење статистичке анализе примењен је статистички софтвер *EViews 7.1*.

2.3. Садржај докторске дисертације

Сагласно опредељеном предмету и циљевима истраживања, постављеним научним хипотезама и методологији истраживања, утврђен је следећи садржај докторске дисертације:

УВОД

ПРВИ ДЕО

ТЕНДЕНЦИЈЕ У РАЗВОЈУ САВРЕМЕНЕ ЕКОНОМСКЕ ТЕОРИЈЕ

1. Неокласични корени развоја савремене економске мисли
2. Кејнзијанска револуција
3. „Стара“ неокласична синтеза
  - 3.1. *IS-LM* модел
  - 3.2. Филипсова крива
  - 3.3. Критика неокласичне синтезе
4. Неокласична контрареволуција
5. Зачеци „нове“ синтезе: нови кејнзијанизам
6. Хетеродоксија и критика главног тока економске теорије
7. Главне области (не)слагања у савременој економској мисли

ДРУГИ ДЕО

ТЕОРИЈСКО-МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ НОВЕ НЕОКЛАСИЧНЕ СИНТЕЗЕ

1. Настанак нове неокласичне синтезе
2. Микроекономске основе нове неокласичне синтезе
  - 2.1. Интертемпорална оптимизација
  - 2.2. Хипотеза рационалних очекивања
  - 2.3. Ригидности на тржиштима добара и рада
    - 2.3.1. Номиналне и реалне ригидности цена
    - 2.3.2. Номиналне и реалне ригидности надница
  - 2.4. Непотпуна конкуренција на тржиштима добара, рада и капитала
3. Макроекономске импликације нове неокласичне синтезе
  - 3.1. Релација Филипсове криве
  - 3.2. Природна стопа незапослености и стопа *NAIRU*
  - 3.3. Извори цикличних флукуација привреде
4. Моделски приступ анализи нове неокласичне синтезе
  - 4.1. Базични модел („модел са три једначине“)
    - 4.1.1. *IS-MP-IA* модел
    - 4.1.2. Алтернативни модели
      - 4.1.2.1. *IS-PC-MR* модел
      - 4.1.2.2. *BMW* (Bofinger-Mayer-Wollmershäuser) модел
  - 4.2. *DSGE* модел (модел динамичко-стохастичке опште равнотеже)
    - 4.2.1. Основна варијанта *DSGE* модела
    - 4.2.2. Аналитичке могућности *DSGE* модела

ТРЕЋИ ДЕО

АНАЛИЗА ЕКОНОМСКЕ ПОЛИТИКЕ У ОКВИРУ НОВЕ НЕОКЛАСИЧНЕ СИНТЕЗЕ

1. Развој теоријских схватања о економској политици
2. Импликације нове неокласичне синтезе за вођење економске политике
3. Анализа приступа нове неокласичне синтезе економској политици
  - 3.1. Монетарна политика
    - 3.1.1. Трансмисиони механизам монетарне политике
    - 3.1.2. Избор режима монетарне политике
    - 3.1.3. Стабилизациона монетарна политика у *IS-PC-MR* моделу
    - 3.1.4. Проблем временске неконзистентности монетарне политике
  - 3.2. Фискална политика
    - 3.2.1. Дискрециона права и стабилизациона фискална политика
    - 3.2.2. Фискална правила
  - 3.3. Координација монетарне и фискалне политике
  - 3.4. Економска политика у *DSGE* моделу
4. Приступ економској политици након Велике Рецесије из 2008. године

ЧЕТВРТИ ДЕО

ОЦЕНА И КРИТИКА НОВЕ НЕОКЛАСИЧНЕ СИНТЕЗЕ

1. Теоријске критике нове неокласичне синтезе
  - 1.1. Аустријска школа и критика нове неокласичне синтезе
  - 1.2. Пост-кејнзијанска критика нове неокласичне синтезе
  - 1.3. Критика нове неокласичне синтезе од стране бихејвиоралне економије
  - 1.4. Критика и оцена нове неокласичне синтезе у светлу Велике Рецесије
2. Емпиријска евалуација кључних елемената нове неокласичне синтезе
  - 2.1. Емпиријско истраживање присуства хистерезиса у стопама незапослености
    - 2.1.1. Подаци и методологија истраживања
    - 2.1.2. Испитивање хистерезиса у стопама незапослености у одабраним развијеним земљама
    - 2.1.3. Испитивање хистерезиса у стопама незапослености у бившим земљама у транзицији
    - 2.1.4. Анализа резултата и ограничења истраживања
  - 2.2. Емпиријско истраживање детерминанти природне стопе незапослености (стопе *NAIRU*)
    - 2.2.1. Подаци и методологија истраживања
    - 2.2.2. Анализа резултата и ограничења истраживања
  - 2.3. Емпиријско истраживање релације Филипсове криве у новој неокласичној синтези
    - 2.3.1. Подаци и методологија истраживања

- 2.3.2. Релација Филипсове криве у одабраним развијеним земљама
- 2.3.3. Релација Филипсове криве у одабраним земљама у транзицији
- 2.3.4. Анализа резултата и ограничења истраживања
- 2.4. Правци будућег истраживања

ЗАКЉУЧАК

ЛИТЕРАТУРА

ПРИЛОГ

У првом делу докторске дисертације, под насловом „Тенденције у развоју савремене економске теорије“ (стр. 7-49), кандидат даје концизан преглед генезе и развоја савремених економских теорија и концепата. Размотрене су и основне карактеристике тог развоја, са нагласком на процесе приближавања ставова различитих школа, али и разилажења око значајних питања. Анализирани су ортодоксни теоријски правци (у оквиру главног тока економске мисли), као и ставови и критике теоријских праваца изван главног тока. Посебна пажња посвећена је чувеној неокласичној синтези, која настаје као покушај повезивања неокласичне (постмаршалијанске) микроекономске анализе са кејнзијанском, макроекономском анализом. Представљене су њене основне карактеристике, као и најзначајније критике које су јој упућене. Разматран је и период након краха неокласичне синтезе, будући да је током њега дошло до издвајања идеја и концепата различитих теоријских праваца, који ће место наћи у новој неокласичној синтези.

У другом делу докторске дисертације, који носи наслов „Теоријско-методолошке основе нове неокласичне синтезе“ (стр. 51-166), детаљно су разрађени основни конститутивни елементи ове синтезе. Наглашен је захтев да макроекономске теорије буду утемељене на микроекономским основама, тако да је значајан део анализе усмерен на објашњење понашања појединачних економских субјеката. У наставку су изложене макроекономске импликације нове неокласичне синтезе, у домену теорије цикличних флукуација привреде и односа између макроекономских величина, посебно стопе незапослености и инфлације. У анализи проблема незапослености, размотрен је утицај реалних фактора на формирање природне стопе незапослености, односно стопе незапослености која не убрзава инфлацију – *NAIRU* (енг. *Non-Accelerating Inflation Rate of Unemployment*). У овом делу је елабориран и моделски приступ анализи нове неокласичне синтезе, кроз разматрање базичног модела (модел са три једначине) и модела динамичко-стохастичке опште равнотеже – *DSGE* (енг. *Dynamic Stochastic General Equilibrium*). Три једначине, од којих се састоји базични модел, односе се на релацију инвестиције-штедња, Филипсову криву и функцију реакције централне банке. И један и други модел се заснивају на микроекономским основама, при чему се у *DSGE* моделу експлицитно анализирају различити економски субјекти и њихово понашање, што овом моделу даје веће аналитичке могућности. Од базичних модела, обухваћен је *IS-MP-IA* модел, као и алтернативни модели *IS-PC-MR* и *BMW*.

Трећи део рада, „Анализа економске политике у оквиру нове неокласичне синтезе“ (стр. 168-246), усмерен је на аспекте монетарне и фискалне политике, базиране на теоријским основама нове неокласичне синтезе. Имајући у виду да се у новој синтези већи значај придаје монетарној политици, у овом делу дисертације је заступљенија анализа која се односи на ову политику, а темељи се на примени базичног и *DSGE* модела. Доминантан режим монетарне политике у моделу нове неокласичне синтезе, заснован на циљању инфлације, оцењен је са аспекта предности и недостатака алтернативних режима. Размотрене су и могућности успостављања ефикасне координације мера монетарне и фискалне политике. У овом делу је анализирано и делимично ревидирање става према економској политици, под утицајем Велике Рецесије из 2008. године, и то у правцу редефинисања улоге фискалне политике у стабилизацији привреде, као и потенцирања значаја макропруденционе политике у превенцији појаве макроекономских проблема.

У четвртм делу докторске дисертације, „Оцена и критика нове неокласичне синтезе“ (стр. 248-341), извршена је теоријска и емпијска евалуација нове неокласичне синтезе. На теоријском плану, размотрене су најзначајније критике упућене новој неокласичној синтези од стране различитих теоријских праваца изван главног тока макроекономске теорије. Најпре су изложени ставови пост-кејнзијанске школе и основни аспекти њихове критике, преваходно везани за могућности моделирања економске стварности на којима се инсистира у оквиру нове синтезе, а које карактерише недозвољено апстаховање неизвесности у погледу сваке економске одлуке. Предмет посебне анализе је и теорија аустријске школе и став њених представника о новом консензусу у макроекономској теорији, као и критика макроекономских модела на бази хипотезе рационалних очекивања, упућена од стране бихејвиоралне економије. Поред тога, у контексту околности које су 2008. године довеле до Велике Рецесије, анализирана је и критика нове синтезе из угла теорије Хајмана Минског (Human Minsky), која посебно инсистира на укључивању у анализу варијабли везаних за функционисање финансијских тржишта у најразвијенијим земљама.

Емпијско истраживање основних постулата нове неокласичне синтезе је извршено применом квантитативне методологије. Основни постулати нове синтезе испитани су на примеру две групе: једну чине одабране развијене земље, а другу бивше земље у транзицији. Циљ примене оваквог критеријума поделе је утврђивање да ли између две групе земаља постоји разлика у могућностима примене модела нове неокласичне синтезе. Најпре је истражено присуство хистерезиса у стопама незапослености у првој и другој групи земаља, у сврху процене могућности економске политике да делује на снижење стопе незапослености, како у кратком, тако и у дугом року. На тај начин је уједно испитан и став нове неокласичне синтезе о детерминисаности природне стопе незапослености реалним факторима. Анализирана је и одрживост хипотезе о природној стопи незапослености (односно, стопи *NAIRU*) у групи развијених земаља. Испитан је утицај карактеристика тржишта рада (снага радничких синдиката, постојање надокнада за незапосленост, учешће дугорочно незапослених радника у радној снази) на формирање и промену природне стопе

незапослености. На крају, спроведено је емпиријско истраживање валидности релације Филипсове криве, у новокејнзијанској варијанти, као најзаступљенијој у новој неокласичној синтези. Коришћени су подаци за одабране развијене и транзиционе земље. Такође, за сваки сегмент емпиријског истраживања су издвојена кључна ограничења и дефинисани правци будућих истраживања.

На бази спроведене теоријске и емпиријске анализе, у закључним разматрањима (стр. 342-350) је, на јасан и недвосмислен начин, извршена евалуација нове неокласичне синтезе. Она је извршена са аспекта њеног теоријског доприноса и могућности да се на темељу теоријских постулата нове неокласичне синтезе формулишу мере економске политике којим се, при датим условима и околностима у привреди, могу остварити макроекономски циљеви у кратком и дугом року.

3. ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

3.1. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у научној области

За област истраживања генезе и развоја макроекономских идеја је карактеристично присуство бројних алтернативних теоријских приступа, којима се на различит начин објашњава економска реалност и доносе закључци о улози и значају економске политике. Током XX века се на интелектуалној сцени смењивао примат економских школа које припадају кејнзијанској и неокласичној традицији. Као логичан след, наметнуло се питање могућности приближавања ставова ове две струје у оквиру главног тока економске мисли. Консензус око најзначајнијих питања почео је да се назире почетком 1990-их година, водећи настанку нове неокласичне синтезе.

Због таквог стања у научној области, објективна анализа постулата различитих економских школа, без придавања наклоности некој од њих, представља додатан истраживачки изазов, нарочито када је потребно извршити евалуацију значаја нове неокласичне синтезе, која обједињује доприносе монетаризма, нове класичне школе, школе реалних пословних циклуса и новог кејнзијанизма.

У том смислу, теоријски значај докторске дисертације огледа се у објективној оцени валидности концепта нове неокласичне синтезе, односно његове одрживости са аспекта постојећих и потенцијалних тенденција у светској привреди. Исправност „старе“ неокласичне синтезе оспорена је након појаве стагфлације током 1970-их година, док су се теоријски концепт нове неокласичне синтезе и на њему заснована економска политика 2008. године суочили са Великом Рецесијом, као најозбиљнијом кризом још од оне из 30-их година прошлог века. Управо са тог аспекта, истраживање спроведено у дисертацији пружа могућност да се, на аргументован начин, одговори на питање одрживости овог концепта у савременим тржишним привредама, као и да се сагледа утицај кризе на његове теоријске темеље. Имајући у виду да је фокус истраживања у страној и домаћој литератури био углавном усмерен на појединачне проблеме у оквиру нове неокласичне синтезе, докторска дисертација кандидата

Владимира Михајловића представља сублимацију досадашњих теоријских и емпиријских достигнућа, употпуњену објективним запажањима проистеклим из доследне примене научних принципа.

Као подршка теоријској анализи, извршено је и емпиријско истраживање, које представља још један допринос докторске дисертације. Применом квантитативне методологије, дошло се до резултата са јасно дефинисаним нивоом статистичке значајности. Предмет истраживања односио се на неке од темељних теоријских елемената нове неокласичне синтезе: однос стварне и природне стопе незапослености, детерминанте стопе *NAIRU* и новокејнзијанску варијанту релације Филипсове криве. Анализа је извршена на узорку развијених, али и земаља у транзицији, чиме је омогућено сагледавање применљивости модела нове неокласичне синтезе на традиционалне тржишне привреде и оне са тржиштима у настајању.

Практичан допринос докторске дисертације се огледа у оцени значаја економске политике засноване на моделу нове неокласичне синтезе. Изложени су аргументи у прилог примени циљања инфлације као режима монетарне политике, као и различитих фискалних правила. Такође, показано је на који начин се може постићи оптимална координација мера монетарне и фискалне политике, у циљу што ефикаснијег остварења макроекономских циљева.

3.2. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Комисија оцењује да докторска дисертација под насловом „**Теоријско-емпиријска евалуација нове неокласичне синтезе**“ представља резултат оригиналног научног рада кандидата **Владимира Михајловића**. Предмет и циљеви истраживања су јасно дефинисани, а научне хипотезе прецизно формулисане. Захваљујући адекватној и објективној примени квалитативне и квантитативне истраживачке методологије кандидат је аргументовано одговорио на постављене истраживачке циљеве и извео релевантне закључке о проучаваним проблемима.

Обрађена тема је актуелна, недовољно истражена и значајна за развој економске науке, посебно за област економске теорије и макроекономских модела. Обимна и релевантна литература коју је кандидат користио при изради докторске дисертације, углавном на енглеском језику, омогућила је широк обухват истраживаних проблема, али и фокусирање на њихове појединачне аспекте. При томе, кандидат је испољио потребну селективност, примерену критичност и добру способност закључивања. Стил писања карактерише јасност и прецизна примена стручне терминологије, која указује на висок степен разумевања проучаване материје.

На основу свега наведеног, Комисија констатује да докторска дисертација кандидата **Владимира Михајловића** садржи све елементе оригиналног, самосталног и квалитетног научно-истраживачког рада.

3.3. Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

Кандидат **Владимир Михајловић** се у досадашњем научно-истраживачком раду бавио проблематиком која је уско везана за тему докторске дисертације. Резултати истраживања саопштени су у радовима публикованим у међународним и домаћим научним часописима и зборницима са националних скупова. Радови који директно тангирају концепт нове неокласичне синтезе и које Комисија посебно издваја су следећи:

1. **Михајловић, В.** (2010), Примена IS-MP-IA модела у савременој макроекономској теорији и политици, *Економски хоризонти*, Год. 12, бр. 2, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, стр. 21-38, ISSN 1450-863X, [COBISS.SR-ID 179602700]
2. Марјановић, Г., **Михајловић, В.** (2011), Нова неокласична синтеза у макроекономској теорији и политици, *Српска политичка мисао*, Година 18. вол. 31., Институт за политичке студије, стр. 97-114, ISSN: 0354-5989 [COBISS.SR-ID 512702300]
3. Марјановић, Г., **Михајловић, В.** (2012), Савремена анализа монетарне политике применом IS-PC-MR модела, *Економске теме*, 50 (4), Економски факултет, Ниш, стр. 465-485, ISSN: 0353-8648, [COBISS.SR-ID 513024604]
4. Марјановић, Г., **Михајловић, В.** (2012), Економска криза и криза економске теорије – контроверзе у савременој економској теорији, У: Лековић, В. (ред.), *Институционалне промене као детерминанта привредног развоја Србије*, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, стр. 27-44, ISBN: 978-86-6091-028-0, [COBISS.SR-ID 512950364]
5. **Михајловић, В.** (2013), Утицај примене неолибералног модела транзиције на динамику привредног развоја Србије, У: Максимовић, Љ., Марјановић, Г., Обрадовић, С. (редактори), *Ефекти транзиције и перспективе привреде Србије*, стр. 55-72, Економски факултет Универзитета у Крагујевцу [COBISS.SR-ID 513089372]
6. Marjanović, G., **Mihajlović, V.** (2014), Analysis of Hysteresis in Unemployment Rates with Structural Breaks: the Case of Selected European Countries, *Engineering Economics*, Vol. 25, No. 4, pp. 378-386, ISSN: 1392-2785 [COBISS.SR-ID 513483356]
7. Marjanović, G., **Mihajlović, V.** (2016), An analysis of the factors of NAIRU dynamics in selected OECD countries, *Argumenta Oeconomica*, No. 1(36), pp. 87-103, ISSN: 1233-5835 [COBISS.SR-ID 513534300]

3.4. Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Комисија оцењује да докторска дисертација кандидата **Владимира Михајловића**, под насловом „**Теоријско-емпиријска евалуација нове неокласичне синтезе**“, у потпуности испуњава постављене захтеве у погледу садржаја, обима, квалитета и резултата рада у односу на тему која је пријављена и одобрена. Примењујући научне методе истраживања примерене друштвеним наукама, кандидат је адекватно одговорио на утврђени предмет и циљеве истраживања. Правилном употребом релевантне литературе и спроведеним емпиријским истраживањем, кандидат је објективно преиспитао исправност постављених научних хипотеза. Структурно и суштински, докторска дисертација је у потпуности усклађена са одобреном темом, а анализирани проблеми, изложени у четири дела, логично су повезани и чине складну целину. Сходно томе, Комисија констатује да обим и квалитет докторске дисертације апсолутно одговара одобреној теми, предмету и циљевима истраживања, као и истраживачким хипотезама.

3.5. Научни резултати докторске дисертације

Комисија сматра да је истраживање у докторској дисертацији кандидата **Владимира Михајловића**, под насловом „**Теоријско-емпиријска евалуација нове неокласичне синтезе**“, допринело бољем сагледавању суштине нове неокласичне синтезе, као и њене улоге у развоју економских теорија и формулисању ефикасних мера економске политике. Кључни научни резултати истраживања у докторској дисертацији су следећи:

- свеобухватна и целовита анализа ширег контекста настанка нове неокласичне синтезе, уз расветљавање основних чинилаца који су довели до успостављања консензуса у макроекономској теорији;
- теоријски и емпиријски потврђена теза да нова неокласична синтеза представља највиши ниво у досадашњем развоју савремене економске теорије и критички преиспитан допринос њеног теоријског модела ефикасности вођења економске политике;
- детаљан приказ суштинских карактеристика и домена примене алтернативних макроекономских модела, из реда „модела са три једнакости“ (*IS-MP-IA*, *IS-PC-MR* и *BMW* модел) и сложенијих модела, заснованих на динамички-стохастичкој општој равнотежи (*DSGE* модел);
- теоријски и емпиријски потврђена неопходност допуне базичног модела нове неокласичне синтезе варијаблима везаним за функционисање финансијских тржишта ради веће поузданости модела и тачности пројекција будућих привредних кретања;
- пружање аргументованих и на чињеницама утемељених доказа да циљање инфлације, као режим монетарне политике који је заступљен у новој

неокласичној синтези, поседује несумњиве предности у односу на алтернативне режиме;

- потврда ефикасности примене правила у фискалној политици у периодима привредне стабилности, као и дискреционих права у околностима када је то неопходно (у условима привредних поремећаја), али у уско дефинисаним оквирима. Уз то, идентификовање кључних предности успостављања ефикасне координације мера монетарне и фискалне политике;
- аналитичан преглед и објективна оцена одрживости најзначајнијих критика нове неокласичне синтезе од стране хетеродоксних економских теорија, са јасном аргументацијом у прилог супериорности модела нове синтезе у односу на алтернативне моделе;
- свеобухватна и неутрална анализа валидности макроекономског модела нове неокласичне синтезе у контексту настанка Велике Рецесије 2008. године, која је суштински доказала да криза није уздрмала њене теоријске темеље,
- емпиријска потврда хипотезе да модел нове неокласичне синтезе боље репрезентује функционисање развијених тржишних привреда него привреда земаља у транзицији, што је доказано у случају карактера незапослености (присуство хистерезиса у стопама незапослености у кратком али не и у дугом року), детерминанти стопе *NAIRU* (значај дуготрајне незапослености, стопе синдикализованости и висине накнада за незапослене у развијеним земљама), као и валидности новокејнзијанске Филипсове криве.

Издвојени научни резултати чине вредну основу за даља теоријска истраживања, али и емпиријску верификацију појединих аспеката нове неокласичне синтезе који су у докторској дисертацији анализирани на квалитативан начин. Такође, интегрално посматрано, ови резултати представљају корисне смернице креаторима економске политике у процесу дефинисања оптималних мера економске политике у контексту конкретне привреде.

3.6. Применљивост и корисност резултата у теорији и пракси

Комисија сматра да су научни резултати истраживања у докторској дисертацији кандидата **Владимира Михајловића**, под насловом „**Теоријско-емпиријска евалуација нове неокласичне синтезе**“, теоријски релевантни и практично применљиви, нарочито узимајући у обзир недовољну заступљеност ове проблематике у домаћој литератури.

Теоријска применљивост и корисност резултата истраживања огледа се у проширивању теоријских знања из области макроекономских теорија и модела. Имајући у виду начин на који су кључни аспекти нове неокласичне синтезе систематизовани и обрађени у дисертацији, јасно је да спроведено истраживање представља добру основу за даљу теоријску и емпиријску анализу. Основни конститутивни елементи нове синтезе (као што су теорија о интертемпоралној

оптимизацији којој прибегавају рационални економски субјекти и монополистичка конкуренција на тржиштима) у раду су поступно и детаљно објашњени и осветљена је њихова улога у макроекономском моделу. Такође, представљене су најбитније макроекономске импликације ових елемената, што представља вредну основу за евалуацију алтернативних режима економске политике.

У блиској вези са теоријском је и практична применљивост и корисност резултата до којих је кандидат у истраживању дошао. Оригинална емпиријска анализа, која обухвата и развијене и земље у транзицији, показала је да се у посматраним привредама и у овухваћеном временском периоду могу прихватити ставови о карактеру незапослености, детерминантама природне стопе незапослености и релацији Филипсове криве. Директан практичан значај који из тога проистиче огледа се у утемељеној оцени различитих режима монетарне политике, и аргументованој подршци примени циљања инфлације. У домену фискалне политике, детаљна анализа је недвосмислено потврдила значај примене фискалних правила у периодима привредне стабилности и дефинисала начин на који је пожељно спроводити дискрециону фискалну политику у условима привредних поремећаја. На основу тога, Комисија сматра да изведени закључци о начину вођења економске политике у савременим привредама, укључујући и Републику Србију, представљају вредну основу за формулисање конкретних мера којим се могу остварити макроекономски циљеви у кратком и дугом року.

3.7. Начин презентирања резултата научној јавности

Актуелност предмета истраживања у докторској дисертацији кандидата **Владимира Михајловића** под насловом „**Теоријско-емпиријска евалуација нове неокласичне синтезе**“, као и резултати емпиријског истраживања, представљају добру основу за припрему научних радова. Ови радови биће публиковани у референтним домаћим и иностраним часописима или презентовани на научним скуповима националног и међународног значаја, на основу чега ће научна и стручна јавност бити упозната са релевантним закључцима и достигнућима истраживања. Очекује се да ће то подстаћи научно-стручне дискусије и дубљу анализу најважнијих аспеката проблематике коју је кандидат истраживао у докторској дисертацији. Радови који су већ презентирани стручној јавности су следећи:

1. Marjanović, G., **Mihajlović, V.** (2014), Analysis of Hysteresis in Unemployment Rates with Structural Breaks: the Case of Selected European Countries, *Engineering Economics*, Vol. 25, No. 4, pp. 378-386, ISSN: 1392-2785 [COBISS.SR-ID 513483356]
2. Marjanović, G., **Mihajlović, V.** (2016), An analysis of the factors of NAIRU dynamics in selected OECD countries, *Argumenta Oeconomica*, No. 1(36), pp. 87-103, ISSN: 1233-5835 [COBISS.SR-ID 513534300]

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Комисија је једногласна у оцени да докторска дисертација кандидата **Владимира Михајловића** под насловом „Теоријско-емпиријска евалуација нове неокласичне синтезе“ испуњава све суштинске и формалне услове за јавну одбрану.

ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу изнетих констатација, анализе и оцене докторске дисертације, Комисија предлаже Наставно-научном већу Економског факултета Универзитета у Крагујевцу да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације кандидата **Владимира Михајловића** под насловом „Теоријско-емпиријска евалуација нове неокласичне синтезе“ и одобри њену јавну одбрану.

У Крагујевцу, април 2017. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

1. _____

Др Миомир Јакшић, редовни професор
Економског факултета Универзитета у Београду,
ужа научна област Економска теорија и анализа

2. _____

Др Александра Прашчевић, редовни професор
Економског факултета Универзитета у Београду,
ужа научна област Економска теорија и анализа

3. _____

Др Властимир Лековић, редовни професор
Економског факултета Универзитета у Крагујевцу,
ужа научна област Општа економија и привредни
развој

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
У КРАГУЈЕВЦУ

ПРИМЉЕНО: 24 APR 2017			
Орг. јед.	Број	Прилог	Својеручно
	888/V-2/1		